

Ingezonden: belastingmoraal

Zo rond de jaren twintig (het kan ook iets eerder begonnen zijn) leerden de katholieke moralisten dat men zonder zijn geweten geweld aan te doen een zekere marge had ten aanzien van de fiscale verplichtingen. Zou men te scrupuleus te werk gaan dan zou men immers al te zeer in het nadeel zijn bij zijn medeburgers die het makkelijker namen.

Een getuigenis van deze zienswijze geeft onder meer *kanunnik A. Janssen*, hoogleraar aan de katholieke hogeschool te Leuven, die in een in 1926 verschenen brochure schrijft:

‘Maar zolang de toestand niet veranderd is, zolang de statistieken bewijzen dat een groot deel der verklaringen feitelijk niet beantwoordt aan de werkelijkheid, zolang ook durven we niet te spreken van een strenge gewetensvolle verplichting *alles* tot den laatsten frank nauwkeurig te verklaren. De brave burgers alleen zouden er onder te lijden hebben.’

Dat deze zienswijze niet alleen voor franken maar ook voor guldens gold, kon men beluisteren bij *Ferdinand Sassen*, hoogleraar aan het groot-seminarie van het Bisdom Roermond. Op een door een zijner oud-leerlingen gestelde vraag ten aanzien van de destijds verplichte beëdiging van de aangifte-voor-het-recht-van-successie antwoordde hij schriftelijk dat op de seminaries algemeen geleerd werd dat een *reservatio-mentalis* bij het afleggen van de successie-eed inderdaad geoorloofd was, mits men het maar niet te bont maakte. Hieronder verstond hij dat men bij de successie-aangifte ongeveer 20% onder de werkelijkheid mocht blijven. De onderliggende filosofie was ook hier dat men anders meer zou betalen dan de doorsnee-belastingplichtige en dus ook meer dan waarop de fiscus mocht rekenen.

Deze frivole opvatting van de belastingmoraal viel vooral slecht bij de protestantse bewindslieden van ons vaderland. En zó kwam het dan ook dat de toenmalige minister van Financiën, Jhr. Dirk Jan de Geer (CHU), met diepe verontwaardiging en verontrusting kennis nam van deze brief van Sassen en dat op zijn aandrang de benoeming van Sassen als hoogleraar in de geschiedenis van de wijsbegeerte der Grieken en Romeinen aan de Nijmeegse universiteit, die al zo goed als in-kannen-en-kruiken was, op de lange baan werd geschoven.

Het kan echter raar lopen in de geschiedenis. De zo *gewetensvolle* De Geer moest zich na de bevrijding verantwoorden voor de Bijzondere Raad van Cassatie wegens onvaderlandslievend gedrag, kreeg een jaar gevangenisstraf (wegens hoge leeftijd ‘voorwaardelijk’) werd ontslagen als Minister-van-Staat en ontdaan van al zijn onderscheidingen. De luchthartige Sassen werd na de bevrijding hoogleraar te Leiden en raadsadviseur van de minister van onderwijs.

Maar de geschiedenis houdt nog een veel recentere verrassing in! En daar gaat het mij eigenlijk om. Onlangs werd door de bewindslieden van Financiën onder nummer 15 905 een wetsontwerp ingediend tot herziening van de Vermogensbelasting. Zie *Weekblad* 5430/1.

Blijkens de memorie van toelichting hebben de bewindslieden daarbij overwogen de huidige vrijstelling voor kunst en antiek te limiteren. De vrijstelling—zo schrijven zij—is eigenlijk te ruim van opzet, namelijk voor belastingplichtigen die voornamelijk uit beleggingsoogpunt goederen zoals antiek, schilderijen, kopen. Na ampele overwegingen—zo gaan de bewindslieden verder—hebben zij echter besloten van een wijziging op dit punt af te zien, ondanks de principiële juistheid daarvan. En hoe luidt de motivering van deze deviatie van een juist bevonden

principe? Luister goed, het is alsof kanunnik Janssen uit Leuven aan het woord is. Ik citeer *Weekblad* 5431 bladzijde 1334:

'De praktische problemen die belastingheffing met zich zou brengen zouden er naar hun (dat zijn de bewindslieden) opvatting toe leiden dat de fiscus zo afhankelijk zou worden van de medewerking van de belastingplichtige, dat alleen de goedwillende belastingplichtigen daadwerkelijk in de belastingheffing zouden worden betrokken. Dat is in strijd met een van de beginselen van een rechtvaardige belastingheffing, namelijk het *gelijkheidsbeginsel*.'

Hier wordt dezelfde redenering gehanteerd als waarvoor professor Sassen indertijd zo gevoelig werd gestraft door de minister van Financiën. Sassen toch was ook van oordeel dat de *goedwillende* belastingplichtigen zich niet behoeven te laten achterstellen bij hun kwaadwillende medeburgers, zeker niet als die laatsten in meerderheid voorhanden zijn. En wie onder ons durft zich nog in die mate positivist te noemen dat hij van oordeel is dat alleen de fiscale wetgever het recht zou hebben zich tegen een dergelijke achterstelling te verzetten? Ik zou menen dat als deze daarmee in gebreke blijft, de belastingplichtigen zelf hierin mogen voorzien, althans dat zij zulks doende zeker niet in strijd met de *moraal* handelen.

Het is ten slotte goed nog even te constateren dat bovenaangehaalde motivering uit de memorie van toelichting naar ik mag aannemen afkomstig is van onze huidige inventieve en van energie bruisende staatssecretaris van Financiën, evenals De Geer van protestantse huize (CHU) en bijbelkenner bij uitstek. Hij moge mij (ondanks mijn gesloten vizier) geloven dat ik, meer dan wie ook, mij verheug over dit, zij het laattijdig, eerherstel van Sassen!

D'OUWE

2e Europees Belastingconsulenten Congres

Aangemoedigd door het succes van haar eerste congres, dat in oktober 1978 in Straatsburg werd gehouden, organiseert de Confédération Fiscale Européenne (CFE) op 6/7 november 1980 in het congresgebouw te Rome het 2e Europese Belastingconsulenten Congres.

Thema van dit tweedaagse congres zal zijn: 'La Pratique de la Fiscalité en Europe'.

Het programma luidt als volgt:

Donderdag 6 november

- 10.00 Opening door de president van de C.F.E., dr. W. Dann
- 10.30 Toespraken van enkele vooraanstaande persoonlijkheden, onder wie een vertegenwoordiger van de Italiaanse Staat
- 11.45 EG Commissaris Richard Burke:
De stand van de belastingharmonisatie in Europa
- 13.00 Gezamenlijke lunch
- 15.00 Prof. dr. Albert Tiberghien, Brussel:
De juridische positie van de belastingplichtige en zijn belastingadviseur tegenover de fiscus en de rechter
- 15.45 Discussie
- 16.45 Prof. dr. Lutz Fischer, Hamburg:
Internationaal belastingadvieswerk – beginselen en praktijk
- 17.30 Discussie

Vrijdag 7 november

- 10.00 Prof. Gian Carlo Croxatto, Genua:
Fiscale consequenties van grensoverschrijdende arbeid
- 10.45 Discussie
- 11.30 Mr. F. M. G. M. van Brunshot, Amsterdam:
Specifieke problemen van gelieerde ondernemingen met activiteiten in verschillende landen van de EG